

Johanniter Nederland

Jaarverslag 2017

Johanniter
NEDERLAND

Voorwoord

Eind 2016 heeft het bestuur van Johanniter Nederland Lidwien van der Reep als nieuwe directeur aangesteld. In 2017 is zij enthousiast begonnen om de processen en activiteiten te versterken. Zij vertegenwoordigt de organisatie met als doel heeft het leven van kwetsbare mensen een beetje mooier en beter te maken.

Samen met de medewerkers heeft de directeur een plan opgesteld met de doelen voor 2017. Dit plan is in het bestuur besproken en goedgekeurd. Het team is daarmee vanaf januari keihard aan de slag gegaan. Het motto daarbij was: Wat we doen, doen we goed. Een ambitie die daaraan gekoppeld was, was om kritisch naar de kosten te kijken en waar mogelijk maatregelen te nemen om deze te drukken.

Het doet mij plezier te melden dat alle plannen voor 2017 gerealiseerd zijn. Dit betekent dat veel processen verbeterd zijn en dat er meer gedaan is dan voorgaande jaren in de lopende activiteiten, zonder dat de kosten gestegen zijn.

Gedurende het jaar is door gezamenlijke inzet en ambitie een beweging in gang gezet. Er bleek ineens ruimte te zijn om een aantal nieuwe projecten op te pakken die vooraf niet waren gepland. Dat is iets waar iedereen trots op kan zijn. Graag dankt het bestuur de directeur en medewerkers voor hun grote inzet in het afgelopen jaar.

Uiteraard bedanken wij ook de vrijwilligers. Zij hebben een onmisbare rol in onze organisatie. Het contact met de vrijwilligersgroepen het afgelopen jaar versterkt. De directeur bezoekt regelmatig Johanniter groepen, waarbij zowel met de coördinator als vrijwilligers gesproken wordt. Hun mening en ideeën zijn belangrijk voor ons. Alleen met elkaar kunnen wij een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven van talloze mensen.

Aernout van Citters, voorzitter Johanniter Nederland

Johanniter
NEDERLAND

Over Johanniter Nederland

Johanniter Nederland is een stichting die zich inzet voor mensen in onze samenleving die op welke manier dan ook kwetsbaar zijn. Dit kunnen oude of zieke mensen zijn, maar ook dak- en thuislozen of mensen die vanwege een andere oorzaak ondersteuning nodig hebben. Ons doel is ontzorgen, plezier bieden en voorkomen van eenzaamheid. Dit doen wij met de hulp van ongeveer 3.500 vrijwilligers.

Een groot deel van de vrijwilligers is actief in de zogenaamde 'Johanniter vrijwilligersgroepen'. Dit zijn lokaal georganiseerde vrijwilligersgroepen in onder meer verzorgingshuizen, ziekenhuizen, inloophuizen en hospitia. Daarnaast organiseert Johanniter Nederland in overleg met de Johanniter

Orde vakanties voor mensen die hulp of zorg nodig hebben en hun mantelzorgers. De uitvoering van deze vakanties ligt wederom bij vrijwilligers.

Het ondersteunen van vrijwilligers is een belangrijk aandachtsgebied voor Johanniter Nederland. Wij investeren graag in de kennis en kunde van onze vrijwilligers omdat zo de kwaliteit van onze diensten toeneemt. Goed geschoolde en gemotiveerde vrijwilligers zijn essentieel als we ervoor willen zorgen dat kwetsbare mensen in onze samenleving de steun blijven krijgen die zij nodig hebben. Daar zetten wij ons met veel overtuiging voor in.

Daarnaast zijn wij alert als het gaat om ontwikkelingen binnen het domein Zorg & Welzijn. Wat gebeurt er in de samenleving? Welke behoeften ontstaan hierdoor? Voor wie kunnen wij iets betekenen? Hier proberen wij waar zinvol en mogelijk op in te spelen, al dan niet in samenwerking met andere organisaties.

Onze activiteiten in 2017

Johanniter vakanties

In 2017 organiseerde Johanniter Nederland vijf Johanniter vakantieweken. Dit zijn aangepaste vakanties voor mensen vanaf ongeveer vijftig jaar die vanwege ziekte, een beperking of leeftijd niet zelfstandig met vakantie kunnen. Ook mantelzorgers zijn van harte welkom. In totaal gingen in 2017 ongeveer honderd gasten mee met een Johanniter vakantieweek. Een zelfde aantal deskundige en bevlogen vrijwilligers zorgde voor de begeleiding en (verpleegkundige) zorg.

De eerste Johanniter vakantieweek werd georganiseerd in 1957. In die tijd was Johanniter Nederland een pionier op het gebied van aangepaste vakanties. Wij zijn bijzonder blij dat we door de jaren heen deze vakanties konden blijven aanbieden, mede dankzij de financiële ondersteuning van vele fondsen. Want ondanks alle ontwikkelingen in de samenleving zijn zorgvakanties nog net zo nodig als toen. Daarom wilden wij in 2017 graag uitgebreid stilstaan bij de viering van het zestigjarig bestaan van de Johanniter vakantieweken.

Hoe hebben we dat gedaan? Ons doel was om zowel de gasten als de vrijwilligers te betrekken bij dit lustrum. Zo maakte iedere gast die zich inschreef voor een vakantieweek in 2017 de kans deze vakantie gratis te winnen. Onze gasten waren zeer enthousiast over deze actie. Helaas kon de uiteindelijke winnaar wegens gezondheidsproblemen in 2017 niet deelnemen aan de vakantie, maar hij zal in 2018 alsnog gebruik maken van zijn prijs.

Daarnaast kregen alle gasten en vrijwilligers een lustrumcadeautje bij aankomst in het zorghotel. Op een later moment in de week was een feestelijk lustrummoment ingelast en trad een operette gezelschap op. We sloten het jubileumjaar af met een spetterend feest voor alle vrijwilligers van nu en vroeger. Door de jaren heen hebben talloze mensen hun tijd, hart en handen ingezet om onze gasten een geweldige en zorgeloze vakantie te bezorgen. Sommige vrijwilligers gaan vanwege hun leeftijd al jaren niet meer mee met een vakantieweek, maar vele van deze oud-vrijwilligers waren

wél op het lustrumfeest. Deze feestelijke avond stond dus óók in het teken van het ontmoeten van oude bekenden.

In het kader van de overkoepelende doelstellingen voor 2017 is een aantal processen rond de vakantieweken verbeterd. Zo is er een online inschrijf systeem voor vrijwilligers geïntroduceerd waardoor sneller, efficiënter en met betere bescherming van persoonsgegevens gewerkt kan worden. De budgettering tijdens een vakantieweek is verder uitgewerkt en de afspraken hierover met de verantwoordelijke vrijwilligers zijn verhelderd. Bovendien is het budget dat tijdens een vakantieweek per gast kan worden uitgegeven verhoogd. Hierdoor hebben onze gasten – die vaak niet zoveel te besteden hebben - minder eigen uitgaven tijdens hun vakantie. Ook de samenwerking tussen directeur, medewerker vakantieweken, commissie vakantieweken en bestuur is beter in kaart gebracht en er zijn nieuwe afspraken gemaakt over taken en verantwoordelijkheden.

Hoewel de Johanniter vakantieperiodes nog altijd in een behoefte voorzien, is het besef dat wij niet zomaar op de oude voet door kunnen gaan, de laatste jaren gegroeid. Uiteraard zijn er sinds 1957 talloze aanpassingen geweest om aan te blijven sluiten bij de tijd en de maatschappij, maar er is nu meer nodig om ook in de toekomst levensvatbaar te blijven. Zo hebben wij te maken met een vergrijzend vrijwilligersbestand, een toenemende zorgbehoefte van onze gasten en met een aantal maatschappelijke veranderingen op het domein van zorg en welzijn. Deze ontwikkelingen bijten elkaar.

Daarom startten wij in 2017 met een herijking van de vakantieperiodes. Los van de huidige vorm en doelgroep waren de centrale vragen daarbij: Wat is het doel van de Johanniter vakantieperiodes? Voor wie kunnen wij het meeste betekenen? Hoe kunnen wij dit het beste doen? Om meer inzicht in deze materie te krijgen, is een grondig onderzoek gedaan, waarbij werd gefocust op de volgende deelgebieden: doelgroep, vrijwilligers, vorm van de vakanties, organisatie/logistiek, financiën. Hierbij werd zowel naar de eigen organisatie als naar het maatschappelijk veld en andere organisaties gekeken. Alle lagen van de organisatie werden goed geïnformeerd over dit traject, zodat er draagvlak is voor mogelijke veranderingen.

Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek worden in 2018 verdere stappen ondernomen, waarbij ook de vrijwilligers van de vakantieperiodes worden geconsulteerd. Wij hopen per 2019 mogelijke wijzigingen in gang te zetten.

Johanniter groepen

De meeste Johanniter vrijwilligers zijn actief in één van de dertig Johanniter vrijwilligersgroepen. Dit zijn lokale groepen, doorgaans gelieerd aan een zorg- of welzijnsinstelling zoals een ziekenhuis, verzorgingshuis, inloophuis of een hospice. Deze groepen functioneren zelfstandig of onder aansturing van de desbetreffende instelling en worden aanvullend ondersteund door Johanniter Nederland.

Het contact met een aantal van deze groepen was verwaterd, ook was niet voor elke groep duidelijk wat voor hen de meerwaarde van Johanniter Nederland was. De doelstelling voor 2017 was derhalve om het contact met alle Johanniter groepen aan te halen en duidelijkheid te verschaffen over wat Johanniter Nederland voor hen kan betekenen. Dit betekent dat de directeur zich zeer actief op het contact met de groepen heeft gericht en zo goed als alle groepen heeft bezocht. In dialoog met besturen, coördinatoren en vrijwilligers is opnieuw bekeken waar de behoefte aan ondersteuning ligt. Het werd steeds duidelijker dat deze behoefte verschilt van groep tot groep. Onze conclusie was dat een generieke aanpak dus niet zinvol is. Om iets voor de groepen te kunnen betekenen, is maatwerk nodig.

Om maatwerk te kunnen bieden en tegelijkertijd versnippering en onduidelijkheid te voorkomen, werden stappen genomen om alle ondersteunende activiteiten onder te brengen in de Johanniter Academie, een breed ondersteuningsprogramma voor vrijwilligers waarvoor in 2016 al het fundament was gelegd. Door de contacten met de groepen werd gedurende het jaar steeds

helderder welke vormen van ondersteuning gewenst, nodig en kansrijk waren. Met deze informatie is het ondersteuningsprogramma verder doorontwikkeld. In de paragraaf 'Vrijwilligersondersteuning' leest u meer hierover.

De energie die in de Johanniter groepen werd gestoken, deed ook andere vonkjes ontvlammen, met als gevolg dat zich drie nieuwe vrijwilligersgroepen aansloten bij Johanniter Nederland. Dit was geen gepland doel, maar uiteraard wel een zeer welkom resultaat.

Vrijwilligersondersteuning

Bij het merendeel van de activiteiten van Johanniter Nederland zijn vrijwilligers betrokken. Vrijwilligers zijn het hart van onze organisatie. Wij willen dat zij hun werk goed en met plezier doen. Daarom hechten we veel belang aan het instrueren, informeren, motiveren en belonen van dit brede scala aan mensen.

Alle vrijwilligers ontvingen in 2017 drie keer het Contactblad, met informatieve en inspirerende artikelen over het werk en de organisatie. De jaarlijkse vrijwilligersdag werd dit jaar gehouden in Madurodam en was een groot succes. Ook waren er tientallen lokale bijeenkomsten waarop actieve vrijwilligers gedecoreerd werden met een Johanniterspeld, als blijk van waardering vanuit Johanniter Nederland voor hun belangeloze inzet en het mooie werk dat zij doen. Voor de vakantievrijwilligers werden deze speluitreiking tijdens de vakantieweken georganiseerd. En verder waren zij natuurlijk allemaal uitgenodigd voor het lustrumfeest.

Naast bedanken, motiveren en inspireren, wil Johanniter Nederland graag een bijdrage leveren aan de kennis en kunde van vrijwilligers. Met de nieuwe Wmo, het langer thuis wonen van ouderen en een veranderende groep cliënten binnen de instellingen waaraan wij zijn verbonden, worden vrijwilligers geconfronteerd met een veranderende zorgvraag. Ook de grenzen tussen formele en informele zorg zijn aan het verschuiven. Hoe kunnen vrijwilligers zich voegen naar de nieuwe situatie en tegelijkertijd het 'extra' dat vrijwilligerswerk brengt, bewaken?

Om dit vraagstuk verder uit te werken, ontvangt Johanniter Nederland sinds 2016 voor drie jaar subsidie vanuit de overheid vanuit het programma 'Vrijwillig Dichtbij'. Johanniter Nederland zette deze subsidie in om de Johanniter Academie op te zetten, een Johanniter-breed programma om vrijwilligers te ondersteunen bij de veranderingen waar zij mee te maken krijgen.

Bij de ontwikkeling van het ondersteuningsprogramma werd in eerste instantie nauw samengewerkt met een grote zorggroep, waarbij veel interactief contact was met de vrijwilligers. Hier leerden we dat vrijwilligers weliswaar wel met vragen zitten of tegen dingen aan lopen, maar dat ze geen behoefte hebben aan 'lessen' in omgaan met de veranderingen. Een wat luchtiger aanpak leek meer kans van slagen te hebben.

Als antwoord hierop hebben we in 2017 alle Johanniter vrijwilligers uitgenodigd voor een educatieve en onderhoudende theatervoorstelling over dementie. De drie voorstellingen (waar van twee in een

echt theater) werden goed bezocht en de reacties waren zeer positief. Het was duidelijk dat 'edutainment' aanslaat en dat de koers voor de ondersteuning bijgestuurd moest worden. Aanvullend besloten wij ook de naam 'Johanniter Academie' los te laten (omdat deze de suggestie wekt dat het gaat om theoretische kennis) en te vervangen voor het 'Johanniter Schoolplein'.

Het Johanniter Schoolplein wordt een vraaggerichte leeromgeving met een breed scala aan ondersteunende activiteiten en middelen. Het is een 'plek' is waar van alles gebeurt: ontmoeten, plezier en ontspanning staan bij het Johanniter Schoolplein voorop, vooral omdat leren ook leuk moet zijn. Met het Johanniter Schoolplein willen wij aan zoveel mogelijk ontwikkelbehoeften van onze vrijwilligers (en desgewenst de mantelzorgers van de instelling) tegemoet komen. En bij voorkeur op een manier die ontspannen en laagdrempelig is. Het Johanniter Schoolplein wordt begin 2018 gelanceerd.

De ondersteuning wordt op aanvraag van een groep op maat ontwikkeld. In 2017 zijn hierin al stappen ondernomen. Bij twee grote zorgorganisatie is aan vrijwilligers en mantelzorgers gevraagd op welke vlakken zij knelpunten ervaren en op welke fronten zij meer zouden willen leren. Twee belangrijke thema's die naar voren kwamen waren: 'Kwaliteit van leven' en 'Omgaan met dementie'. In antwoord hierop zijn wij een samenwerking aangegaan met 'Samen dementie vriendelijk' zodat onze vrijwilligers kosteloos een training kunnen volgen over omgaan met demente mensen. Ook hebben wij in 2017 negen filmpjes gemaakt over situaties waar vrijwilligers mee te maken kunnen krijgen. De onderwerpen hiervoor werden aangedragen door vrijwilligers van één zorgorganisatie, maar de uiteindelijke filmpjes zijn beschikbaar voor alle groepen en kunnen naar eigen inzicht worden ingezet. Als acteurs werden eigen vrijwilligers met acteerervaring ingezet.

In samenwerking met de verschillende vrijwilligersgroepen zal de komende jaren een breed scala aan leermiddelen en –activiteiten ontwikkeld worden; van EHBO-trainingen tot theater, van filmpjes tot kookworkshops. Zo zal er steeds meer 'gebeuren' op het Johanniter Schoolplein, waarbij het uitgangspunt blijft dat plezier en ontwikkeling hand in hand gaan.

Tot slot hebben wij in 2017 veel aandacht gehad voor 'verbinding'; we hebben bruggen geslagen tussen de verschillende activiteiten. Vrijwilligers van de groepen werden er actief op gewezen dat zijn ook mee kunnen gaan met een vakantieweek. Coördinatoren werden uitgenodigd voor netwerkbijeenkomsten. Bij de theatervoorstelling over dementie, konden mensen ook een folder over de vakantieweken meenemen. Dit laatste leidde al direct tot nieuwe vakantie-vrijwilligers en -gasten. En ook waar het effect minder direct zichtbaar is, geloven wij dat verbinding – tussen activiteiten, tussen vrijwilligers, tussen organisaties – uiteindelijk meer oplevert.

Bedrijfsvoering in 2017

Bestuur

Het bestuur van Johanniter Nederland bestond in 2017 uit zeven personen. Na een statutenwijziging in 2015 en een gewenningsperiode aan de nieuwe situatie in 2016, ontstond in 2017 duidelijkheid. Er werden heldere afspraken gemaakt over communicatielijnen, rollen en bevoegdheden tussen bestuur, medewerkers en directeur. Het bestuur heeft het afgelopen jaar zeven keer vergaderd. Tijdens deze vergaderingen is aandacht besteed aan het beleid en is besloten om de basis van Johanniter Nederland te verbreden door het ontwikkelen van een nieuwe activiteit. Door afname van het aantal vrijwilligers en de toename van de professionalisering in de zorg is eveneens het concept van de vakantieweken aan vernieuwing toe. Het bestuur en de directeur zullen deze ontwikkelingen in gang zetten.

Medewerkers

In 2017 werkten op het kantoor in Den Haag vier medewerkers, van wie drie met een deeltijdaanstelling, waardoor het totaal aan fte 2,8 was. Met alle medewerkers werd een voortgangs- en een functioneringsgesprek gevoerd. Per medewerker werd een ontwikkelplan opgesteld.

Daarnaast is gedurende een periode van vijf maanden een projectmedewerker aangesteld. Zij werd ingezet om een aantal grote activiteiten die onder de paraplu van Vrijwilliger Dichtbij vielen, uit te voeren. Zoals de organisatie van het Dementietheater, het organiseren van bijeenkomsten om wensen en behoeften van vrijwilligers en mantelzorgers te inventariseren en de productie van de filmpjes naar aanleiding van de thema's die op die bijeenkomsten naar voren kwamen.

Na een aantal onrustige jaren, ontstond er in 2017 weer een stabiele werkomgeving, waardoor ontwikkelingen en ambities de ruimte kregen die zij vragen, wat zich vertaalde in de mooie resultaten die het team in 2017 behaalde.

Processen

Zoals hierboven al beschreven, werden bij de organisatie van de vakantieweken verschillende maatregelen genomen om efficiënter te kunnen werken.

Daarnaast werd een nieuw boekhoudkundig systeem ingericht. Hierdoor konden meer handelingen in eigen beheer gedaan worden, werd de financiële monitoring eenvoudiger en werd taakgericht budgetbeheer mogelijk gemaakt.

Ook de database is onder de loep genomen. Het systeem is opgeschoond en is op een aantal punten aangepast waardoor wij het doeltreffender kunnen inzetten.

Kostenbewust handelen en verbeterd budgetbeheer hebben geleid tot succesvolle kostenbeheersing. Taakgerichte budgetsturing zal dan ook onderdeel blijven van de algehele bedrijfsvoering.

Communicatie

In 2017 hebben wij ons terughoudend opgesteld als het gaat om landelijke profilering. Deze keuze was voornamelijk budgettair ingegeven.

In twee gevallen kozen wij wel voor landelijke media. In samenwerking met SBS 6 werd voor het programma 'Samen Sterk' een filmpje gemaakt over het werk van Johanniter Nederland. Na een uitzending op de televisie ontvingen wij het filmpje rechtenvrij. De clip is te zien via onze website en zetten wij bij presentaties in als bedrijfsfilm. Op de landelijke vrijwilligersdag, de ochtend voor de uitzending op televisie, lieten wij de vrijwilligers een sneak preview zien. Zij waren zeer te spreken over het positieve beeld dat van het werk en de vrijwilligers wordt neergezet.

Daarnaast plaatsen wij een advertentie ter promotie van de Johanniter vakantieweken in een bijlage van een landelijk dagblad. De reden hiervoor was dat het thema 'Generaties zorgen voor elkaar' goed aansluit bij datgene waar wij voor staan.

Met deze middelen waren wij voor relatief weinig geld landelijk zichtbaar. Het directe resultaat is niet goed meetbaar. Wel kunnen wij constateren dat de dalende lijn in de aanmelding van gasten voor de vakantieweken is doorbroken en dat zich drie nieuwe vrijwilligersgroepen bij Johanniter Nederland hebben aangesloten.

De overige publiciteit werd vooral gericht en lokaal ingezet. Bijvoorbeeld door aanwezigheid op vakantiebeursjes in zorginstellingen. Daarnaast presenteerden wij ons op een aantal relevante platforms op internet.

Voor onze eigen achterban maakten wij drie nummers van het Contactblad. Een vacature voor een nieuwe redacteur werd succesvol ingevuld. De website, die zich zowel op een intern als extern publiek richt, werd bijgehouden en aangepast als ontwikkelingen hierom vroegen. Wij ontvingen regelmatig positieve reacties.

In 2017 werd ook een nieuwe folder over de Johanniter vakantieweken gemaakt. Er was al lange tijd behoefte aan een informatiefolder voor vrijwilligers van Johanniter groepen. Ook deze is in 2017 gemaakt. De druk en verspreiding van deze folder moest echter over de jaarwisseling heen getild worden.

Netwerken, keurmerken & wet- en regelgeving

Van oudsher zoekt Johanniter Nederland samenwerking. Vrijwel al onze vrijwilligersgroepen zijn actief binnen een zorginstelling, waarmee wij uiteraard samenwerken. Daarnaast zijn wij vertegenwoordigd in relevante koepels, zoals het zorgnetwerk LOVZ van de NOV. Ook zijn wij lid van de Nederlandse Branchevereniging voor Aangepaste Vakanties (NBAV) en van Johanniter International (JOIN), een netwerk van zestien Europese Johanniter organisaties. De leden daarvan wisselen onderling informatie uit en werken waar mogelijk samen.

Johanniter
NEDERLAND

In 2017 hebben wij veel bijeenkomsten in het kader van Vrijwillig Dichtbij bijgewoond (het subsidieprogramma vanuit de overheid ten behoeve van vrijwilligersondersteuning). Dit kostte veel tijd, maar vergrootte ook ons netwerk. Hierdoor zijn in 2017 samenwerkingsinitiatieven gestart met andere organisaties of openingen hiervoor gecreëerd.

De participatie binnen JOIN hebben wij in 2017 uitgebreid. Naast de werkgroep PR & Marketing, nemen we nu ook deel aan de werkgroep Volunteering. Daarnaast waren wij aanwezig op de jaarvergadering in Berlijn.

Ook was er nauw contact met de NBAV. We hebben actief meegedacht in de discussie rond de nieuwe privacy wetgeving die in 2018 wordt ingevoerd en die voor de meeste NBAV-leden veel gevolgen heeft. Bij de verwerking van gegevens van vakantiegasten en vrijwilligers hebben wij de laatste jaren veel maatregelen genomen om de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) nog beter te volgen, zo ook in 2017. In 2018 wordt deze wet echter vervangen door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), een Europese privacy wetgeving. De eisen die deze Verordening stelt gaan veel verder dan de WBP, wat betekent dat wij veel processen moeten aanscherpen. Dit kost veel tijd, daarom zijn wij in 2017 al begonnen met de voorbereiding op de AVG.

Wij dragen het CBF keurmerk en moeten daarom voldoen aan de eisen die dit orgaan aan goede doelen stelt. In onze bedrijfsvoering was nog een aantal onvolkomenen die wij in 2017 hebben aangepakt en opgelost. In 2018 zullen wij aan aanvullende eisen moeten voldoen omdat wij op basis van onze baten (meer dan € 500.000,-) dan in een nieuwe categorie vallen. In 2017 zijn wij al begonnen met de voorbereiding hierop.

Financiën in 2017

Kentallen uit de begroting

Het percentage van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de totale baten was voor 2017 begroot op 79% en kwam uit op 78%. Dit is hoger dan de norm van 75%.

Het percentage van de kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van de baten uit eigen fondsenwerving was voor 2017 begroot op 6% en dat is in de realisatie onveranderd gebleven. De norm ligt op maximaal 20%.

Het percentage van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de totale lasten was voor 2017 begroot op 79% en ook deze ratio kwam uit op 78%, hoger dan de norm van 75%.

Opvallende cijfers

Het jaar 2017 werd afgesloten met een klein positief saldo van €859. Dit saldo wijkt niet materieel af van de begroting voor 2017.

Omdat de totale lasten in 2017 ongeveer €23.000 lager uitvielen dan begroot, en bovendien de baten uit eigen fondsenwerving circa €22.000 hoger zijn uitgevallen dan begroot, hoefde geen extra beroep op de Johanniter Orde in Nederland te worden gedaan buiten de reguliere bijdrage van deze organisatie.

Aan de lastenkant waren de daadwerkelijke kosten voor alle activiteiten ongeveer gelijk aan hetgeen daarvoor was begroot, met een uitzondering voor de activiteit Hulpgroepen en Vrijwilligersondersteuning. Hieraan werd € 17.000 minder uitgegeven dan begroot.

Ook de kosten van beheer en administratie en de kosten van eigen fondsenwerving weken niet materieel af van de begroting.

Externe fondsenwerving

Zoals hierboven al aangegeven, lagen de baten uit eigen fondsenwerving iets hoger dan voor 2017 begroot: € 328.000 versus € 306.000. Dit komt vooral vanwege het feit dat meer fondsen zijn benaderd in 2017.

Johanniter Nederland prijst zich gelukkig met een groot aantal fondsen dat wil bijdragen aan de activiteiten. Veel van deze fondsen zijn bereid om hun steun ook langjarig te geven. Daarmee kan Johanniter Nederland op zeer efficiënte wijze externe fondsen werven. Zoals al aangegeven, belooft de verhouding tussen kosten en baten van de eigen fondsenwerving slechts 6%. Het totaal bedrag van kosten aan eigen fondsenwerving bedroeg in 2017 afgerond €18.000 (begroot was €19.000).

Continuïteit en reserves

Johanniter Nederland houdt kapitaal en reserves aan teneinde continuïteit te kunnen garanderen naar de doelgroep en naar de medewerkers. Zo houdt Johanniter Nederland een Reserve Sociaal Plan aan met daarin als streefbedrag de salarissom voor één jaar, bedoeld als garantie voor het geval Johanniter Nederland ooit genoodzaakt is haar activiteiten te beëindigen. In 2017 was de reserve gelijk aan het streefbedrag (na bestemming van het saldo van baten en lasten).

Het bestuur streeft ernaar dat, ook bij het wegvallen van de baten uit fondsenwerving (exclusief de bijdrage van de Johanniter Orde), de werkzaamheden van Johanniter Nederland voor ten minste één jaar kunnen worden voortgezet. Voor zover de Bestemmingsreserve Sociaal Plan hier geen dekking voor geeft, wordt een continuïteitsreserve aangehouden. De continuïteitsreserve bedraagt in 2017 afgerond 41.000, hetgeen minder is dan het streefbedrag dat op basis van bovenstaande doelstelling in 2017 afgerond €103.000 bedraagt. Een eventueel batig saldo in komende jaren zal aan de continuïteitsreserve worden toegevoegd.

Beleggingsbeleid

Johanniter Nederland houdt een kleine beleggingsportefeuille aan. Het beleggingsbeleid is vastgelegd in een Beleggingsstatuut. Doelstelling is het opbouwen en in stand houden van een vermogen waarmee de Continuïteitsreserve en het Bestemmingsfonds Sociaal Plan aan hun doelomvang kunnen voldoen. De vermogensdoelstelling is derhalve het in stand houden van de effectenvermogen, gecorrigeerd voor geldontwaarding in eurotermen. De beleggingshorizon is lange termijn, ten minste vijf jaar. Het maakt in principe niet uit of het beoogde rendement in de vorm van contanten – (coupon)rente of dividend – of in de vorm van vermogensgroei wordt behaald. Alle beleggingen in de portefeuille dienen via een reguliere effectenbeurs verhandelbaar te zijn.

De omvang van de portefeuille is te gering voor een externe professionele vermogensbeheerder. Om die reden beheert de stichting zelf de portefeuille met advies van ABNAMRO Bank, waarbij gekozen wordt voor fondsen en trackers om de benodigde spreiding te verkrijgen. Aangezien de rente thans zeer laag is, wordt, om de vermogensdoelstelling te halen, een materieel deel van de portefeuille in zakelijke waarden belegd (77%). Gegeven de lange termijn horizon en het feit dat Johanniter Nederland ook nog een materiële positie liquide middelen aanhoudt, is de huidige positie in zakelijke waarden in de ogen van het bestuur acceptabel.

Vooruitblik op 2018

Veel van onze energie is in 2017 ingezet om de bestaande activiteiten goed te doen. Inmiddels kunnen we stellen dat we e.e.a. tevens hebben kunnen verbeteren. Dat blijft ook in 2018 een belangrijk aspect van ons werk.

Daarnaast zijn drie aandachtsgebieden geformuleerd die richting geven aan al onze activiteiten in 2018:

- 1. Het verbinden van de pijlers van ons werk:** vakantieweken, vrijwilligersgroepen en het Johanniter Schoolplein. Door deze verbinding zullen de pijlers elkaar versterken. Dit is in 2017 al ingezet. Het zal ons ook in staat stellen de stichting beter te positioneren als een organisatie die zich inzet voor kwetsbare mensen en in mindere mate als vrijwilligersorganisatie.
- 2. Daarnaast zal de impact van ons werk** meer bepalend worden voor de keuzes die we maken. Onder impact wordt in dit verband verstaan: voor hoeveel kwetsbare mensen kunnen wij met ons netwerk iets betekenen en hoe vaak komt dit voor? Daarvoor zullen in eerste instantie kwantitatieve parameters worden ingezet.
- 3. Johanniter Nederland opereert nu op een smalle basis.** Dat maakt ons kwetsbaar als het met één van de pijlers minder goed blijkt te gaan. En het vergroten van de impact is alleen maar mogelijk met extra activiteiten. **De ontwikkeling van een nieuwe pijler/activiteit** wordt dan ook een belangrijk punt op onze agenda. Vernieuwing en uitbreiding is al ingezet met het Johanniter Schoolplein en de daarmee samenhangende tijdelijke financiering. Daar willen wij nu nog een activiteit aan toevoegen. Hierdoor zal ook de exploitatiebegroting verhogen, waardoor het percentage overheadkosten zal dalen en dus beter gedragen kan worden.

Wij kijken er naar uit om met deze zaken aan de slag te gaan en we hebben er alle vertrouwen in dat dit veel positieve resultaten zal opleveren. Sommige punten zullen zich wellicht anders ontwikkelen dan we nu hebben bedacht. Maar als we de energie uit 2017 in 2018 vasthouden, dan zullen wij hier flexibel en daadkrachtig mee om kunnen gaan. Het belangrijkste voor ons is om bij de kern te blijven: Hoe kunnen wij het meest betekenen voor kwetsbare mensen in onze samenleving?